

UNIUNEA EUROPEANĂ

Comitetul Regiunilor

NAT-VI/004

A 116-a sesiune plenară – 10 și 11 februarie 2016

PROIECT DE AVIZ

Inovarea și modernizarea economiei rurale

Raportor: **Randel LÄNTS** (EE-PSE),
membru al Consiliului municipal Viljandi

Termenul de depunere a amendamentelor:

marți, 26 ianuarie 2016, ora 15:00 (ora Bruxelles-ului), cu ajutorul instrumentului online de depunere a amendamentelor (disponibil pe portalul membrilor: <http://www.cor.europa.eu/members>).

Numărul necesar de semnături: 6

Proiect de aviz al Comitetul European al Regiunilor – Inovarea și modernizarea economiei rurale

I. CONTEXT

1. Strategia „Europa 2020” consideră că orașele și metropolele sunt motoarele creșterii economice. Nu va fi însă posibil să se atingă obiectivele Strategiei și să se mențină coeziunea teritorială, dacă nu se va exploata întregul potențial, inclusiv cel reprezentat de zonele rurale.
2. Regiunile rurale și cele intermediare reprezintă 91% din suprafața UE, sunt locuite de 60% din populația UE, produc 43% din valoarea adăugată brută și găzduiesc 56% din locurile de muncă.
3. Viața în zonele rurale oferă șansa păstrării unui patrimoniu cultural, arhitectural, natural, social, culinar și economic bogat. Astfel, noile abordări politice menite să încurajeze dezvoltarea durabilă și coeziunea teritorială constituie dovada că zonele rurale reprezintă o miză deosebit de importantă.
4. Numeroase zone rurale din Uniunea Europeană se confruntă cu probleme similare: accesibilitatea fizică, distanța față de centrele de luare a deciziilor și de cercetare, precum și insuficiența infrastructurii tehnologice, toate acestea făcând ca decalajul tehnologic să crească și mai mult. Participarea pe piața forței de muncă este mai mică în zonele rurale, iar numărul de locuri de muncă create este, la rândul său, mai mic. Pe de altă parte, zonele rurale oferă, de asemenea, o serie de avantaje: natură, un mediu de viață plăcut și mai puțină poluare, pentru a menționa doar câteva.
5. Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că zonele rurale pot fi foarte diverse în ceea ce privește caracteristicile și problemele cu care se confruntă. Unele dintre acestea sunt afectate de depopulare și de îmbătrânirea populației, în timp ce în altele, în timp ce alte regiuni care sunt mai aproape de zonele urbane se confruntă cu o presiune tot mai mare din cauza cererii pentru terenuri de construcție și a evoluțiilor demografice. Din cauza scăderii activității agricole, unele zone se confruntă cu o încetinire a creșterii economice; altele se bucură într-o măsură din ce în ce mai mare de succes, prin calitatea mediului lor natural sau prin alte atribute care influențează calitatea vieții, grație turismului și/sau afluxului de persoane care se stabilesc în zonele respective. Unele regiuni dispun de o rețea rutieră relativ bună și o infrastructură de informații și comunicații bună, în timp ce altele sunt relativ izolate. Elementul comun este faptul că nivelul de dezvoltare al zonelor rurale este mai redus față de media UE, în special în comparație cu nivelul de dezvoltare a zonelor urbane – iar acest decalaj continuă să crească.
6. Menținerea unui nivel ridicat de calitate a serviciilor publice sau private presupune adesea mari eforturi politice, civice și de ordin financiar și o mai mare solidaritate între mediul rural și cel urban. În același timp, dezvoltarea de servicii sau produse publice poate constitui o nouă provocare antreprenorială. Astfel, pot fi create stimulente prin condițiile de atribuire a contractelor de achiziții publice, pentru ca întreprinderile să caute soluții inovatoare.

7. În comparație cu perioada precedentă, fondurile disponibile în cadrul PAC au fost reduse cu 11,1%. Pentru a acoperi această diferență, 11 state membre au decis deja un transfer de fonduri din primul pilon către al doilea, iar alte cinci state membre, printre care patru din Europa Centrală și de Est – ce primesc plăți directe mai mici decât media UE – au hotărât să procedeze invers. Aceste fonduri sunt însă în continuare destinate mai degrabă obținerii unor venituri și, într-o mai mică măsură, modernizării și dezvoltării zonelor rurale.
8. Este imposibil să se conceapă o politică veritabilă de dezvoltare rurală fără a ține seama de toate părțile interesate. Statele membre ar trebui să decidă includerea în programele lor de dezvoltare rurală a unei părți semnificative din buget pentru integrarea socială, combaterea sărăciei și promovarea creșterii economice în mediul rural. Din păcate, o mare parte a resurselor bugetare este în prezent direcționată spre agricultură.
9. Doar 6% din bugetul Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) se alocă programului LEADER, sumă care, în unele state membre s-ar putea dovedi insuficientă pentru relansarea investițiilor. În același timp, până la 150 000 de locuri de muncă au fost create începând din anul 1991 cu ajutorul programului LEADER; acesta este un instrument important care stimulează ocuparea forței de muncă, contribuind astfel la menținerea structurii economice și sociale în mediul rural.
10. Pe lângă creșterea finanțării, ar trebui extins și volumul dezvoltării locale, pentru a cuprinde toate proiectele legate de stimularea dezvoltării economice și sociale în zonele rurale. Cooperarea dintre micii producători ar trebui sprijinită cu scopul de a crește capacitatea lor de producție și a spori performanța piețelor locale, a soluționa problemele legate de lanțurile scurte de aprovizionare și a promova dezvoltarea de produse și comercializarea colectivă a acestora. Astfel de măsuri pot veni în sprijinul intensificării nivelului de colaborare cu instituțiile regionale responsabile pentru educație și formare profesională, cu rețelele LEADER și cu alte forme de cooperare locală.
11. Un studiu realizat de Comisia Europeană – Direcția Generală Politică Regională și Urbană – pe tema sprijinirii dezvoltării locale în contextul politicii de coeziune, a celor mai bune practici și opțiuni politice viitoare recomandă crearea unei platforme de coordonare pentru dezvoltarea locală, cu sarcina de a integra dimensiunea locală a dezvoltării în cadrul Strategiei Europa 2020. Platforma ar trebui să se concentreze asupra simplificării procedurilor și ar trebui să examineze dacă diferitele politici sectoriale sunt coerente. În practică, platforma ar trebui să ia forma unui grup de lucru inter-servicii al Comisiei, care ar putea fi extins cu reprezentanți ai altor instituții ale UE.
12. În timpul perioadei de programare precedente (2007-2013), dezvoltarea rurală a fost sprijinită cu 91 miliarde EUR din FEADR și 85 miliarde EUR din alte fonduri structurale. Cu toate acestea, noul regulament al Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) se referă în special la zonele urbane; zonele rurale nu sunt nici măcar menționate. Prin urmare, se pune întrebarea ce posibilități reale mai rămân pentru cofinanțarea proiectelor de dezvoltare în zonele rurale din alte fonduri structurale (FEDR și FSE), în special având în vedere că majoritatea măsurilor prevăzute de regulamentul FEADR sunt rezervate pentru agricultură.

13. O primă evaluare a punerii în aplicare a programelor operaționale indică faptul că doar 25 % din fondurile FEDR sunt utilizate în zonele rurale. Datele finale privind alocarea fondurilor FEDR pentru perioada de programare 2014-2015 vor fi disponibile spre sfârșitul anului.
14. Trebuie subliniat că fondurile europene alocate cooperării teritoriale pot facilita punerea în comun a resurselor tehnice și umane în regiunile transfrontaliere, în vederea dezvoltării zonelor rurale din aceste regiuni.
15. La 23 martie 2015, Comisia Europeană și Banca Europeană de Investiții (BEI) au prezentat un model de fond de garantare pentru agricultură, menit să asigure un acces mai bun la credite în zonele rurale, astfel încât agricultorii și alți actori din zonele rurale să poată obține împrumuturi mai ușor.
16. Depopularea și exodul tinerilor din zonele rurale către orașele de dimensiuni mijlocii sau mari este o problemă gravă pe tot cuprinsul Europei. Principalele motive pentru acest fenomen sunt lipsa locurilor de muncă, salariile mici și atractivitatea scăzută. În același timp însă, oamenii de afaceri din zona rurală se plâng de faptul că se află în imposibilitatea de a găsi noi lucrători calificați. Prin urmare, este nevoie de o îmbunătățire rapidă a formării profesionale în zona rurală, atât în ceea ce privește formarea profesională inițială, care, în mod evident, nu corespunde necesităților întreprinderilor, cât și în ceea ce privește formarea profesională continuă.
17. Instituțiile de formare profesională din zonele rurale trebuie să dezvolte modalități mult mai eficiente de a implica micile întreprinderi locale în elaborarea programelor de învățământ, însă – de cele mai multe ori – ele nu dispun de resurse financiare și administrative semnificative pentru cooperarea cu instituțiile de învățământ. Este vorba despre elaborarea unei oferte de formare flexibile, rapide și la o scară adecvată pentru regiunea în cauză. Desigur, este mai dificil să se ofere un program de formare profesională în zonele rurale decât în cele urbane, deoarece cursanții sunt dispersați din punct de vedere geografic, existând și necesități diferite. Una dintre cele mai simple modalități prin care instituțiile de învățământ și întreprinderile pot da dovadă de angajament constă în ofertele de stagieri; fără sprijin extern, prezența unor stagieri se poate însă dovedi prea împovărătoare pentru întreprinderile mici. Ar trebui avută în vedere elaborarea unor planuri de sprijinire a întreprinderilor care oferă locuri pentru stagieri și salarii decente, oferindu-li-se perspective efective cu privire la locurile de muncă pe termen lung. Instituțiile regionale de formare profesională și alte instituții de învățământ ar trebui să dispună de resurse cuprinzătoare și să fie investite cu misiuni clare referitoare la formare continuă și reciclare. În unele zone, societatea civilă a contribuit în același timp la crearea instituțiilor necesare; experiența acestora ar trebui împărtășită și în alte zone.
18. Importanța silviculturii pentru dezvoltarea zonelor rurale și a economiei rurale a crescut datorită dezvoltării rapide a tehnologiei. În prezent, sectorul forestier asigură mult mai mult decât o singură materie primă – lemnul. Lemnul prelucrat este utilizat în construcții sau poate fi găsit, de asemenea, sub formă de fibră lemnoasă, în sectorul îmbrăcăminte, al automobilelor și chiar în industria alimentară.

19. Rețelele de telecomunicații rapide sunt de o importanță vitală pentru competitivitate și pentru creșterea economică. Servicii digitale pot fi oferite doar dacă există rețele de internet rapide și fiabile. Deși acoperirea de bandă largă în UE s-a îmbunătățit considerabil în ultimii ani, iar infrastructura necesară a fost pusă la punct în multe regiuni, mai există și zone rămase încă cu mult în urmă. Contrastul dintre zonele rurale și urbane este foarte vizibil în acest sens. În anumite regiuni, în care accesul există în principiu, consumatorul final mai trebuie să efectueze investiții suplimentare substanțiale pentru conectare, investiții care trebuie finanțate din resurse proprii.
20. În afară de disponibilitatea infrastructurii, este important să se ia măsuri pentru ca cetățenii și întreprinderile să devină utilizatori versați ai acestui potențial. Studiile arată că, în pofida unui acces bun la internet, multe persoane utilizează într-o măsură limitată posibilitățile oferite. Formarea și diseminarea de informații cu privire la diferitele posibilități – în special, privind utilizarea TIC pentru dezvoltarea de produse de către micile întreprinderi – ar putea fi o oportunitate pentru zonele rurale.
21. În prezent, conceptul de orașe inteligente este de obicei asociat cu orașele mari, unde au loc schimbări și unde sunt căutate noi perspective de dezvoltare. Cu toate acestea, ar fi spre beneficiul zonelor rurale, dacă ele s-ar deschide acestui concept. Termenii de oraș și sat nu ar trebui considerați ca opuși; dimpotrivă, ar trebui să existe o sinergie între ele, la care să poată contribui noile tehnologii și punerea lor în aplicare. Pentru a evita discrepanța dintre zonele urbane și cele rurale, ar trebui să fie vorba mai degrabă de „regiuni inteligente”.
22. Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și sustenabilitatea agriculturii este o abordare inovatoare pentru a remedia deficiențele, lacunele și obstacolele care împiedică sau încetinesc dezvoltarea și introducerea pe piață a ideilor bune din domeniul cercetării și al inovării europene. Trebuie găsite soluții, în special în ceea ce privește nivelul scăzut al investițiilor, reglementările neactualizate, lipsa de standarde și problemele cauzate de fragmentarea pieței.
23. Având în vedere dificultățile de acces fizic cu care se confruntă numeroase zone rurale, fapt care le împiedică să își fructifice întregul potențial economic, se impune și ca fondurile publice să urmărească conectarea adecvată a zonelor rurale și urbane, prin rețele de transport rapid, dar care să respecte mediul în regiunile pe care le străbat.

II. PROPUNERI ȘI RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

24. consideră că problemele economice, sociale și de mediu apărute în toate regiunile europene, și în special în zonele rurale ale Uniunii Europene, pot fi soluționate numai prin abordări integrate de politică

și, prin urmare,

25. consideră că trebuie continuată armonizarea normelor privind fondurile structurale prin intermediul unui cadru strategic comun, în vederea unei mai bune planificări și coordonări a dezvoltării rurale;
26. consideră că trebuie depuse eforturi pentru contribuții diferențiate și că trebuie luate în considerare interesele rurale în toate domeniile de politică ale UE, așa cum este cazul în prezent pentru orașe;
27. atrage atenția asupra faptului că măsurile de austeritate și reducerea finanțării generale pentru agricultură și dezvoltarea rurală amenință viabilitatea zonelor rurale, aflându-se, prin urmare, în contradicție cu principiul coeziunii teritoriale a UE;
28. pentru a crește în ansamblu sprijinul financiar al UE destinat dezvoltării rurale, cu scopul de a contrabalansa concentrarea tot mai mare a producției agricole, care duce la disparități regionale majore, și pentru a stabili un plafon pentru transferurile de la cel de-al doilea pilon către primul;
29. solicită să fie depuse eforturi pentru a se asigura disponibilitatea fondurilor UE pentru dezvoltare locală în perioada de programare 2014-2020;
30. propune sprijinirea solicitării adresate Comisiei de către Mișcarea europeană pentru spațiul rural (M.E.R.) și de Intergrupul privind zonele rurale, de munte și îndepărtate al Parlamentului European privind elaborarea unei Cărți albe care să servească drept punct de plecare pentru o politică de dezvoltare post-2020 pentru zonele rurale;
31. se pronunță pentru sprijinirea platformei de coordonare pentru dezvoltarea locală, care urmează a fi înființată de Comisia Europeană;
32. scoate în evidență importanța zonelor rurale ca poli de dezvoltare și inovare care contribuie la Strategia Europa 2020;
33. se pronunță împotriva principiului condiționalității macroeconomice pentru alocarea fondurilor UE, considerând că trebuie luați în considerare și indicatori sociali și ecologici;
34. propune să se ia măsuri pentru ca programele de inovare și cercetare științifică agricolă să aibă în vedere în primul rând zonele în care se cresc animale, cele cu handicapuri naturale și micile exploatații agricole, luând în considerare și provocările de ordin social;
35. scoate în evidență importanța parteneriatului pentru inovare destinat modernizării economiei rurale;
36. solicită o mai bună coordonare a politicii în domeniul inovării la nivelul UE;

37. deplânge în mod explicit faptul că zonele rurale nu sunt incluse în grupul-țintă principal al parteneriatului de inovare pentru dezvoltare locală al Comisiei Europene („Orașe și comunități inteligente”);
38. critică cu fermitate faptul că noul regulament FEDR se referă în principal la zonele urbane;
39. solicită modernizarea formării profesionale în zonele rurale și adaptarea sa la condițiile de concurență de la nivel mondial și la nevoile întreprinderilor locale;
40. solicită să fie luate măsuri, astfel încât o parte din fondurile FSE să fie destinate educației și formării profesionale în zonele rurale;
41. propune încurajarea cooperării dintre întreprinderi și instituțiile regionale de învățământ și formare profesională;
42. reamintește că este necesară educarea societății în ansamblul său cu privire la importanța pentru marele public a conservării zonelor rurale¹;
43. solicită elaborarea unor măsuri de stimulare a dezvoltării de produse de către întreprinderile mici și îndepărtarea obstacolelor din calea funcționării pieței interne;
44. lansează un apel în favoarea unor eforturi mai ample pentru a dezvolta internetul de mare viteză în zonele rurale;
45. subliniază că cunoștințele TIC fundamentale trebuie îmbunătățite.

Bruxelles, ...

---

¹ NAT-V/029.

III. PROCEDURĂ

Titlul	Inovarea și modernizarea economiei rurale
Referințe	
Temei juridic	Articolul 307 alineatul (4) din TFUE
sesizare facultativă	Aviz din proprie inițiativă
Data sesizării de către Consiliu/Parlamentul European/Data scrisorii Comisiei	-
Data deciziei Biroului	2 iunie 2015
Comisia competentă	Comisia pentru resurse naturale
Raportor:	Randel LÄNTS (EE-PSE), membru al Consiliului municipal Viljandi
Memorandum explicativ	iulie 2015
Examinare în comisie	21 septembrie 2015
Data adoptării în Comisie	24 noiembrie 2015
Rezultatul votului în comisie (majoritate, unanimitate)	majoritate
Data adoptării în sesiunea plenară	prevăzută pentru 10-11 februarie 2016
Avize precedente ale Comitetului	CdR 65/2012 fin – Avizul pe tema „ <i>Propunerile legislative privind reforma politicii agricole comune și dezvoltarea rurală după 2013</i> ” ² CdR 1684/2012 fin – Avizul pe tema „ <i>Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității</i> ” ³ CdR 1749/2012 fin – Avizul pe tema „ <i>Parteneriatul european pentru inovare – Productivitatea și durabilitatea agriculturii</i> ” ⁴ CdR 3765/2013 fin – Avizul pe tema „ <i>Sustenabilitatea zonelor rurale</i> ” ⁵
Data consultării Rețelei de monitorizare a subsidiarității	-

² [JO C 225, 27.7. 2012, p. 174-199.](#)

³ [JO C 17, 19.1. 2013, p. 18-24.](#)

⁴ [JO C 17, 19.1. 2013, p. 51-55.](#)

⁵ [JO C 356, 5.12. 2013, p. 80-85.](#)